Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars
Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 158

amat ꝙ apphendit illud ut bonū suū. ꝑ hoc autē
ꝙ homo ab aliquo sperat se bonū consequi posse
reputat ipm in quo spem habꝫ quoddā bonū su
um. vnde ex hoc ipo ꝙ homo sperat de aliquo ꝓ
cedit ad amandum ipm et sic ordine gñacōis
ꝫm actus spes pcedit caritatem. ordine vero per
fectionis caritas pcedit spem et fidem. eo ꝙ tam
spes ꝙȝ fides ꝑ caritatem formatur et ꝑfectionē
ꝟtutis acquirit. sic enim caritas est mater oim
ꝟtutum et radix inquantū est oim ꝟtutū forma
ut infra dicetur. Et ꝑ h̄ pꝫ rn̄sio ad pmū. ¶ Ad
.ij. dm̄. ꝙ aug. loquitur de spe quā quis sperat ex
meritis iam habitis se ad btūdinē pventuruȝ
qd est spei formate que sequitur caritateȝ. potest
autem aliquis sperare anteꝗ̄ homo caritatē ha
beat non ex meritis que iam habꝫ sed que sperat
se habiturū. ¶ Ad .iij. dm̄. ꝙ sicut dictū est supra
cū de passionibꝫ agētur. spes respicit duo. vnum
quidem sicut pn̄cipale obiectum scꝫ bonū qd spe-
ratur. et respectu huius semp amor pcedit spem.
nunquā enim speratur aliquod bonum nisi deside
ratum et amatum. respicit etiā spes illum a quo
se sperat consequi posse bonū. et respectu huius
pmo quidem spes pcedit amorem quāuis postea
ex ipo amore spes augeatur. ꝑ h̄ enim ꝙ aliqs
reputat ꝑ aliquem se posse ꝯsequi aliquod bo-
num incipit amare ipm. et ex h̄ ipo ꝙ ipm amat
postea fortius sperat de eo.

D Eīn de ꝯsiderandū est de causa ꝟtutū Ro.
¶ Et circa h̄ querūtur .iiij. ¶ Primo
vtrū ꝟtus sit in nob a natura. ¶ Se-
cūdo vtrum aliqua ꝟtus causetur in
nobis ex assuetudine operum. ¶ Tercio vtrum
alique ꝟtutes morales sint in nobis ꝑ infusionē
¶ Quarto vtrū ꝟtus quā acquirimus ex assue-
tudine operū sit eiusdē spēi cū ꝟtute infusa.

A D .j. sic ꝓceditur. vid̄r ꝙ ꝟtus sit in nobis
a natura. dicit eni dam. in .iij. li. naturales
sūt ꝟtutes et equaliter insūt omnibꝫ. et antoni-
us dicit in ꝫmone ad monachos. si naturā volū-
tas mutauerit puersitas est. ꝯditio seruetur. et
ꝟtus ē. et math. .iiij. sup illud circuibat ih̄s ⁊c̄.
dicit glosa: docet naturales iusticias scꝫ castita-
tem iusticiā humilitatem quas naturaliter homo
habet ¶ P̄. bonum ꝟtutis est ꝫm rōnem esse ut
ex dc̄is patet. ꝫ illud qd est ꝫm rōnē ē bonū na-
turale. cum ratio sit hominis natura. g̊ ꝟtus in-
est homini a natura. ¶ P̄. illud dicitur nobis es-
se naturale qd nobis a natiuitate inest. ꝫ ꝟtutes
quibusdā a natiuitate insunt. Dicitur enim Job.
.xxxj. ab infantia creuit mecū miseratio. et de u-
tero egressa est mecū. g̊ ꝟtus est bonū a natura
¶ Sed cōtra. id quod est bonū a natura ꝯue est
oībꝫ hoībꝫ et nō tollitur ꝑ pc̄cm. qꝛ etiā in de
monibus naturalia manent ut dyo. dicit .iiij. ca.
de di. no. sed ꝟtus nō inest oībꝫ hominibꝫ et ab
ijcitur ꝑ pc̄cm. g̊ nō inest homi a natura. R̄n̄sio
dm̄. ꝙ circa formas corpales aliqui dixerunt qꝛ
totaliter sūt ab intrinseco sic ponentes latitatio
nem formaꝝ. aliq̄ vero ꝙ totaliter sint ab extrin-
seco. sicut ponentes formas corpales esse ab ali-
qua causa sepata. Aliqui vero ꝙ ꝑtim sint ab in
trinseco inquantū scꝫ pexistūt in potentia in ma
teria et ꝑtim ab extrinseco inquātū reducūtur ad
actum ꝑ agēs. ita etiā circa sc̄ias et ꝟtutes ali-
qui posuerūt quidē eas totaliter esse ab intrinse
co. ita scꝫ ꝙ oēs virtutes ⁊ sciētie naturaliter
pexistūt in anima. sed ꝑ disciplinā ⁊ exercicium
impedimenta sciētie et ꝟtutis tollūtur que ad
ueniūt anime ex corpis grauitate. sicut cū ferrū
clarificatur ꝑ limacōnē. et h̄ fuit opinio platoni
corū. alij vero dixerūt ꝙ totaliter sūt ab extrinse
co id est ex influētia intelligentie agentis ut po
nit auicēna. Alij vero dixerūt ꝙ ꝫm aptitudinē
sciētie et virtutes sūt in nobis a natura. nō aūt
ꝫm ꝑfectionē ut ph̄us dicit in .ij. eth̄. et hoc verꝰ
est. Ad cuius manifestationē oportet ꝯsiderare
ꝙ aliquid dicitur alicui naturale dupliciť. vno
modo ex natura spēi. Alio mō ex natura indiui-
dui. et quia vnūqdqꝫ habet speciem ꝫm formam
suam. indiuiduatur vero ꝫm materiā. forma ve-
ro hoīs est anima racōnalis. materia vero cor
pus. id qd ꝯuenit homini ꝫm animā rōnalem est
ei naturale ꝫm racōnē spēi. id vero qd inest ei ꝫm
determinatā corpis ꝯplexionē. ē ei naturale ꝫm
materiam indiuidui. qd eni est naturale homini
ex ꝑte corpis ꝫm spēm quodāmodo refertur ad
animā inquātū scꝫ tale corpus est tali aīe ꝓpor-
cionatū. vtroqꝫ aūt modo ꝟtus est homini natu
ralis ꝫm quandā inchoacōnem. ꝫm quidē natu-
ram spēi inquantū in rōne hoīs naturaliter in
sūt quedā pn̄cipia naturaliter cognita tam sci-
biliū qꝫ agendoꝝ que sūt quedā seminalia intel
lectualiū ꝟtutū et moraliū et inquātū in volūta-
te inest quidaȝ naturalis appetitus boni qd ē ꝫm
rationem. ꝫm vero naturā indiuidui inquātū ex
corpis disposicōne aliqui sūt dispositi vel melius
vel peius ad quasdā ꝟtutes ꝓut scꝫ vires que-
dam sensitiue actus sūt quarūdā ꝑtiū corpis ex
quaꝝ disposicōe adiuuā͂t vel impediūtur hm̄oi
vires in suis actibꝫ. et ꝑ consequēs vires ratio
nales quibꝫ hm̄oi sensitiue vires deseruiūt. et ꝫm
hoc vnus homo habꝫ nālem aptitudinē ad sciē-
tiam. alius ad fortitudinē. alius ad tꝑantiā. Et
hijs modis tam ꝟtutes intellcuales qꝫ morales
ꝫm quandam aptitudinis inchoacōnē sūt in no-
bis a natura. nō aūt ꝯsumatio eaꝝ. qꝛ determina
tur ad vnū. ꝯsumacō aūt hm̄oi ꝟtutū nō est ꝫm
vnū modū actōnis. ꝫ diuersimode ꝫm diuersas ma
terias in quibꝫ ꝟtutes opātur. et ꝫm diuersas cir
cūstantias. sic g̊ pꝫ ꝙ ꝟtutes sūt in nobis a na-
tura ꝫm aptitudinē et inchoationē. nō aūt ꝫm ꝑ
fectionē pter ꝟtutes theologicas que sūt tota-
liter ab extrinseco. Et ꝑ hoc pꝫ rn̄sio ad obiecta
Nam pme due racōes ꝓcedūt ꝫm ꝙ seminalia
ꝟtutū insūt nobis a natura inquātū rōnales su-
mus. Tercia vero rō ꝓcedit ꝫm ꝙ ex naturali
disposicōe corpis quā hꝫ ex natiuitate vnus ha
bet aptitudinē ad miserendū. alius ad tꝑate vi
uendū. alius ad aliam virtutem.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0158
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt